

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-ийн Б.М.
Обкомой ба
БМАССР-ай Верховно
Соведэй Президиумэй
О Р Г А Н.

МИРЭЙ СОВЕТСНЭ ПОЛИТИКА БА АРАДУУДАЙ ХАНИБАРИСАА

Үсгэлдэр толилогдоһон, СССР Германин хоорондын ханибарисаа ба хилэ тухай герман-советскэ договор, СССР ба Эстонскэ республикын хоорондын харилцаанаасаа тухай пакт, советскэ ба германскэ правительствуудай 1939 оной сентябрийн 28-най үдэрэй мэдүүлгэ ба эвэлтэй холбоотой бусад мэдээлүүд болбол гансал хэлсэбэлдэ гүрэнүүдэй арадуудтай, харин бүхы Европын, бүхы дэлхэйн арадуудтай туйлай удхашанартай байна.

Европын хоёр тон ехэнүүд гүрэнүүд, СССР ба Германин хоорондын ханибарисаа ба хилэ тухай договор хадаа Ленин-Сталиной парти принципүүдтэй тааруулан советскэ правительствөөр шууд, хэвээр ба үнэнээр ябуулагданан ба ябуулагдажа байгаа, мирэй политикын үшөө нэгэ гайхамшаг аруулга гэшье. Мирэй, советскэ гадаадын политикын зорилнуудыг ВКП(б)-ийн XVIII съездээр нүхэр Сталин нигэжэ хэлээн байна:

«Бидэнэр болбол бүхы оронүүдтэй харгэй холбоо бүхэжүүлнэ ба мирэй түлөө байнабди, эдэ оронүүд хадаа Советскэ Союзтэй ниймэл харилсаада байгаа адань, манай оройн интересүүдэ абдахы тэдэнэй нэдээгүй хань, энэл позици дээрэ байнабди, байхашье байнабди».

Энэ хадаа СССР-тэй хүршэ туһан гүрэнүүдтэй, плангадаа баадаана, Германи ба Советскэ Союз болбол хүршэбайн, мирнэ, орой холбоондо тон адал зансересованой байна. «Манай орон ба Германин хоорондын харилсаалдаа ба дайн хадаа манай оронүүдтэй ашагтай туһатай бэшэ, харин хортой байгаа гэжэ истори харуулаа» (Молотов). СССР ба Германин хоорондын мир ба ханибарисаа хадаа мунд Европын бүхы арадуудтэй интересүүдтэй байна. Европын зүүнталада тревогалууд, харилсаалдаа ба бээ бөөдэ этнигхэгүй байдал хадаа салуунин хүнэй гараар шүүрэн абжа дадаһан, дэлхэйн дайниин үүсхэгшэдтэ гансал туһатай байгаа. Нимэ байдал хадаа нэгэ гүрэндэ нүгөө гүрэннэй хоролхуулал политикхоор хэдэн олон жилтэй торшо соо дэмжэгдэжэ байһан байна. Энэ хоролхолгын зэбсэг хадаа ажалууша шадалгүй, хүнэй газарнуудыг дээрмэдэлгээр хуулан шлхтэкса Польша байгаа нх.

1939 оной августын 23-да Москвада баталагдан, добтолохохгүйн тухай советскэ-германскэ договор болбол, нүхэр Молотовой хэлэһэн ёһоор, Европын, гансашье Европын бэшэ, историдо эрьелтын пункт болон. Үсгэлдэрэй дайсад хадаа эбтэй хүршэнэр болобо. Энэгээр, Европын нилсэд хубида мир хангагдаба.

Августын 31-най үдэр, ССР Союзай Верховно Соведэй заседани дээрэ нүхэр Молотов болбол СССР ба Германин хоорондо добтолохохгүйн тухай договорой уласхоорондын агуухэ удхашанар тухай нигэжэ хэлэһэн байна.

«Добтолохохгүйн тухай советскэ-германскэ договорой гол удхашанарань юб гэхэдэ, Европын хоёр тон ехэ гүрэнүүд хадаа хоорондохи харша харилсаан даа эсэе табиһын, дайнай аюулые зайсуулахын ба хоорондоо эбтэй байхын тухай хэлсэһэн байна. Тийхэдэ, Европада болохо магад военнэ тулалдаанай поли

уйтарана. Хэрбээ Европадахи военнэ тулалдаан зайсуулагданашадаагүйн наа, эдэ военнэ ябуулгануудай масштаб мүнөө хизаарлагдаха байна. Европада бүгдэниинийн даие үүсхэгшэд, миртэдуратайн баг доро бүхэевропейскэ сэрэгтэй түймэр шатаахые хүсэгшэд хадаа нимэ байдалда дурагүй байжа магад».

Добтолохохгүйн тухай советскэ-германскэ договор өөрыгөө хүсэд харуулаа. Энэ хадаа хүршэ туһан агуухэ арадуудай ханибарисаа гэшье шууд алхам болоно.

Дэлхэйн даие үүсхэгшэдээр провициралагданан, Польшын ухаагүй политигүүд болбол Европын зүүн талада байгуулагданан мирнэ абдахэ нэдэлгэ хэһэн байна. Тэдэнэр болбол Европын зүүн зүгтэ болоод бүхы европейскэ континенте туйлай ехэ гол түймэр болгохые хүсэһэн байгаа, эдээндэ дэлхэйн капиталтай Неронууд найдамтай халхашаана дурулха байха нэн.

Энэ гэмтэ ааша эшүүритэ уналгаар дүүрээ. Польскэ правительствэ хүсэд банкрот болошо. Ажалууша шадбаригүй польскэ правительствэ унаа, 10 үдэрэй торшо соо картонча гэртэл адалар хандаран бутаража наааа. Президент Мосийский, министрүүд, генерал Ридз-Смиглы ба бусад генералууд хадаа Польшын арадуудыг хэрэе хаяад, аймхайгаар ба нэхэлгүйгээр тэрлээ. Польскэ гүрэнэй хооронд ба тэрэнэй уналга хадаа польскэ авантюристнуудыг дэмжэд, тэдэниин ушаргүй, гэмтэ дайнда түлхидэг байһан, тэдэ правительствонуудай политикын хоеролго гэшье.

Польскэ гүрэн болбол хүсэд банкротдаа, хандаран унаа, энэгээрээ СССР-тэ аюулые ушаруулжа болохо алибүхы случайностиүүд ба гэмтэйн ушарлануудта замые нэһэн байна. СССР-эй правительствэ болбол польскэ пануудаар хэрэе хаягданан, Баруун Украинны ба Баруун Белоруссин гансашунаата арадуудта ахадугай туһаламжын гарне нарийжа гэжэ шидэһэн байна. Баатар Улан Ари хадаа хатуу хажар панска армоһоо украинцууд ба белорусуудыг сүлөөлөө, польскэ дээрмэдээр булагданан тэдэнэй газарыг арадуудтань бусаагаа. Дарлагданан ахадугуу арадууд өөрыгөө сүлөөлөгшэдыг хэмжээлэггүй байраар ба хүхилгөөр утгана.

Европын хоёр тон ехэнүүд гүрэнүүдтэй хоорондын хүршэ ёһотой харилсаан улам бүри бэхжэжэ байна. СССР ба Германи болбол хоёр гүрэнүүдтэйгээ интересүүдтэй дайралдаг, тэрэ территория дээрэ хилэ тухай, мир ба гүрим байдал тухай эсэслэн хэлсэб. Энэгээр хадаа гурбадахи державануудай алибүхы хабаадалга зайдуулагдана.

СССР ба Германин хоорондо тулалдаһан политикескэ хэлсээн болбол агууханууд державануудай хоорондо экономическа харилсаануудай ба товарооборондой ехээр хүгжэжэ ябадалда хэлсээнгүй хүргэжэ байна. Үсгэлдэр толилогдоһон, германскэ гадада хэрэгүүдтэй министр г-н фон-Риббентроп нүхэр Молотовой бэшгэр ба германскэ гадада хэрэгүүдтэй министр харуугай бэшгэр болбол СССР ба Германин хоорондо экономическа холбоонуудай амжалтатгаар хүгжэхын үнэн

залог болохо байна.

Ханибарисаа тухай герман-советскэ договор болбол мирэй советскэ политикын шэнэ триумф болон. Энэ хадаа СССР ба Эстонин хоорондын харилсантуһалсалгын пактда ба худалдаанай хэлсээндэ тодо харуулга олобо. Манай хүсэгтэ орон хадаа бааханууд, сэрэгтэйгээ талаар хулахан гүрэнүүдтэй суверенитэдтэ, бээ даанхай байдалда тон анхаралтайгаар ба зөөлөхөнөөр хандана. Бидэнэр хадаа тэдэнэй доторой хэргэтэ хабаадангүйбди. Гэбшье, хулахан хүршэ гүрэнүүд хадаа дэлхэйн даие үүсхэгшэдтэй гарта орожо, тэдэнэй хоёр зэбсэгэн, наадан болохо ябадалы ба энэгээр дашарамдан манай хилэнүүдэй оборонодо аюулай болохо ябадалы СССР тохёолдуулахгүй байна.

СССР ба Эстонин хоорондохи харилсантуһалсалха тухай пакт ба худалдаанай хэлсээн болбол балтийска дадай шадар мирнэ хангаха ба хэлсэббалагша гүрэнүүдтэй хоюуланайн интересүүдтэ байна.

Ямаршье наа гурбадахи гүрэнэй добтолохо аюулаа СССР ба Эстонин аюулгүй байдалы хангахын тулада, «Эстонскэ республика болбол, гурбадахи статья соо хэлэгдэнэ, — эстонскэ Сааремаа (Эзель), Хийлуа (Даго) аралууд дээрэ ба Пилдискэ гордот (Балтийска порт) арелдын эрх дээрэ сходно сэнгээр уһан-сэрэгтэй флотой базанууды ба авиацида хэдэн аэродромууды байлгахы архые Советскэ Союзда хангана».

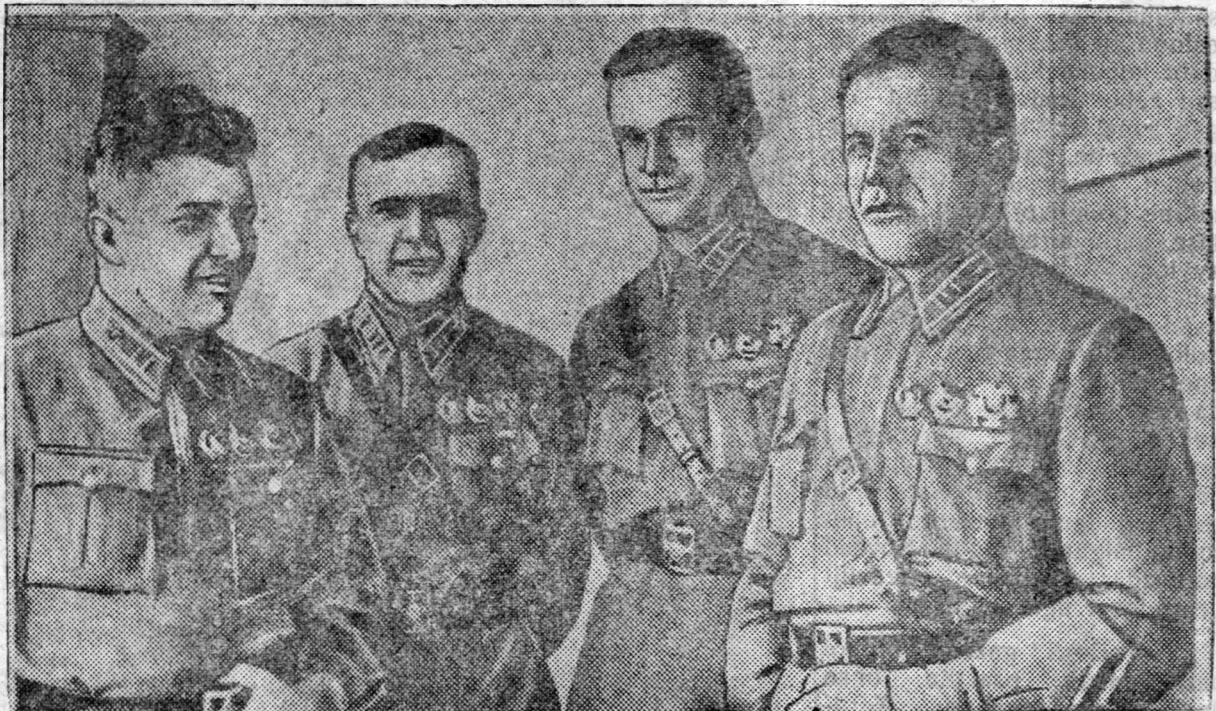
Зүүн Европада бэхэ мир байгуулагдаа. Өөрынгөө политикада үнэн, Советскэ правительствэ энэгээр хизаарлагданугай. Миллион тоото ажалшадтэй интерестэ, европейскэ культурын интересүүдтэ, советскэ правительствэ болбол бүхы Европада, бүхы дэлхэйдэ мир хангахые оролдон. Нэгэ талааа, Германин, нүгөө талааа — Англи ба Францин хоорондохи дайнда ямаршье зүб болохо юмэнгүй. Дайнай нэлмэ хурсадагданан ба шуна үзөөд байна. Гэбшье, тэрэниин хоёртэй эшэдэн хэхэдэ үшөө хожом бэшэ.

Советскэ ба германскэ правительствын сентябрийн 28-най мэдүүлгэ — энэ хадаа баруун фронт дээрэ ахилэгдэһэн даие усадхаха гэгһэн, бүхы арадуудта урлал гэшье. Германскэ правительствэ болбол даие зогсоохор бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэ. Советскэ правительствотой хамта, германскэ правительствэ болбол энэ зорилгы тулгахын тулада оролдого гаргаха байна. Шухала хэрэгтэй болоо наань, СССР-эй ба Германин правительствонууд хадаа бусад эбтэй державануудыг энээндэ хабаадуулаха байна.

Байдалшье эли тодо. Арадуудай дура хүсэлдэ эсэргүү дайнай, бүхы дэлхэйдэ аюултай дайнай үргэлжэлэхэ, үгөн хадаа мүнөө гансал Англи ба Францин правительствонууд даудыхаа байна.

Бүхы советскэ арад хадаа өөрынгөө правительствын мирэй политикын түлөө байна. Советскэ арад хадаа мирэй түлөө тэмсэлдэ, өөрын эсэгэ оройн свянен хилые хамаагаалалгада барагдашагүй, туйлай ехэ хүсэн болон. Советскэ Союз болбол СССР-эй арадуудай хоорондо мирнэ байгуулаха ябадалда өөрынгөө энэ хүсые табина. СССР хадаа бүхы дэлхэйн арадуудтай хоорондын мир ба ханибарисаагай оплот байгаа, байнашье, байхашье байна.

(«Правды» түрүү бэшгэгэ)

1939 оной августын 29-дэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Укааар, мафор Григори Пантелевиц Крабченкода, боевой дабаринуудийг дүүргедее гайхамшаг героизм харуулһан тыеэ Советскэ Союзтай героин нережге олгодозо, «Советскэ Союзтай Герой» гегһэн алтан медаллаар хожордоххо сэгнэгданан ба тереил ехэ нутагтаа бронтзово брийст байгуула гежэ тогтоогдохон байна. Мун, боевой дабар-дүүргедее героизм, габжаа, ерелхэг зориг харуулһан тыеэ Советскэ Союзтай героинууд полковник В. I. Шевченко, полковник А. I. Гусев, полковник И. I. Дышкын гегһэд, «Улан Тугай» ордонор сэгнэгданан байна. ZURAG DEERE: (Зүүн гарһаа) Г. П. Крабченко, В. I. Шевченко, А. I. Гусев ба И. I. Дышкын. B. Фишманай фото (ТАСС-ийн фото клише)

ИРКУЙТСКЕ БА ЧИТИНСКЕ ОБЛАСТЬНУУДАЙ БАТАЛХАН
СОВЕРНОВАНИДАА ИЛАЖА!

МУХАР-ШИБЕРТЕ ПОЛИВОЙ ХЫДЕЛМЕРИНУЙД ГЕЕГДЕЛТЕЙ

Мухар-Шибер. (Манай специалхоо телефонор абаба). Октябрьин 1-ей медеегер, Мухар-Шибери районодо 34028 гектаар тариаа хадгатажа, бүхил планнайн 85% дүүргедее байна. Енен сооһоо 3067 гектаарань сомгодо, 14000 шахуу гектаарань сохигдоо. Хүйлэ 5 хонгойд торшо соо хурлаалгилн хыделмерилн темень хула, зыбхен 2000 гектаар хадгатаа. Тариаа хурлаалгилн талаар, зарим колхозууд аймагаа гедергенсэ татана. Зисеелдее, Мухар-Шибери сомони, Ворошиловой неремзете колхоз (тырылгесн ных. Варфоломеев Тимофей) хадаа 2034 гектаар тариаа хурлааха байһан аад, тереиге 1284 гектаарийг хурлаагаа. Ене колхоз зүүн хозомдоноб гехедэ, хурлаалгилн машинануудийг хысдөөр хереглэнгүй, олонхи ехенерныууд тариаа хурлаалгилн хыделмериде жабангүй. Гадна, 15 заатканууд хурлаалгада жабан болбошгүй, ноорманууд дүүргенгүй. Tus колхоз болбол 33,6 центнер натуроплаата тушааха жотой, теде, мүнөө оройддоо 800 центнерин тушаагаа. Баһа, намарай пар хахалгаар геегдэлтэй, ене зилдэ 1483 гектаар намарай пар хахалга плантай болбошгүй, сентябрийн 1-ней медеегер оройддоо 81 гектаар хахалһан байна. Тариаа сохилгоор бирыш муу покзаателтай гегел, милл, 38 гектаар плоощадиин тариаагй сохило абаа.

«Краасна Занга» колхоз (тырылгесн ных. Иванов I. L.), «Удаарниг» (Иванов F. L.) ба «18 партсеед» (Симыаил) g. m. колхозууд, мын Шинэ Зангаи сомони колхозууд зүүнхилдөө геегдэлтэй. Сомон соогоо хеддй шинен тариаанай тариаагдahiijl Шинэ-Зангаи сельсоведей тырылгесе Ллонов медеегый хууна.

Мухар-Шибери аймагай хытелберилл организацианууд болбол тариаанай хыделмери тушаа сер-жоозно виоводуудийг хезе, ене дари шухала хемсеенуудийг абаагүй наа, Бигырей аймагай баталхан совсоревноваанидаа булгидханаа холо бие байна. Зыгөө, ене аймага тыры жабан колхозууд олон. Зисеелдее, Сутань сомсөөдее, Мoolotovi неремзете колхоз (тырылгесн ных. Демберилов) болбол тариаа хурлаалгилн 4 хонгойд дүүргее. Тариаа сохилгилн октябрьин 5-да дүүргеекере байна. Tus колхоз болбол малалаараа аймаг соогоо тыры хуури эзелхемегеезе зылытаада, БКР(б)-ей АК-гей ба им-гысдекомол дамзулгилн Улан Тугийл бариза жабана. Тереелен, Здаановай неремзете, «Новая Зитнь» колхозууд тариаа хурлаалгилн дүүргеед, сохилгилн ба натуроплаата тушаалгилн хыделмеринудийг хайн теemptегеер жабулза байна.

Гебешл, тыры колхозуудай ерхим оопедууд, социалис совревноваанилн үргенер делгеегдеегын салтаганһаа, Мухар-Шибери аймаг дотор тариаанай хурлаалга, сомолго, сохило ба натуроплаата тушаалга геегдэлтэй жабана гежэ sexe xelexeer байна.

D. Lubсанов.

ГЕЕГДЕЛДЕ ЕСЕС ТАБИХА

Кабанск. Октябрь 2. (Телефонор абаба). Кабанскин сельсоведей, XVIII-й партсееддин неремзете ба Кировей неремзете колхозууд болбол үсөө, мүнөө хырт тариаа сохилгилн exileegyi ба тариаа хурлаалгилн хыделмерийлн тон хангалтагыйг жабулна. Tus колхозуудай тырылгесн ных. Окрыуин (XVIII-й партсееддин) ба Седуноов (Кировей) гегсэд хадаа тариаа сохилгилн ба хурлаалгилн хыделмериде жабана хыделмерин дутамаг гедед, ундехе хууригй салтаган баридга байна. Гебеш, ных. Седуноов хадаа газар багатай центральна районудһаа манай енде нуые

жиреке колхознигуудийг угтаа талаар Кировей неремзете колхоз хадаа жамаршй бедедхегй байна. Теде тере хелехенее мүнөө мартазархолод, хынууд дутамаг гедегилн жамар гутамаг геешб.

Ушар иимеһе, тариаа сохилгилн ба хурлаалгилн хыделмеринудей геегдэлдее есес табиха, ене хыделмеринудийг хысденс хыгеге ба нуые жиреке колхознигуудийг инэг далаанаар угтан абха херег хадаа tus колхозуудай хындете ужалгань болхо жотой.

Paleexa.

ТАРИАА СОХИЛГИИ EXILEEDYI

Петропавловка. (Манай специалхоо аймагай Dorzo Banaaroval неремзете колхоз болбол тариаанай сохилгилн мүнөө хырт exileedyi. Ене колхозой тариаанай сохилгидо Ysetein MTS-lee nege molotika jireheer yni boloo, tiigebesji, tere molotilkanь траак-

torgyi байһан деереһе хыделмеригй милн хебтене. Ушар иимеде, MTS-ийн дирекце ба мын ене колхозой хытелберилгесд хадаа тариаанай сохилгилн хыделмерийлн хурдад-хакилн тухай хыделмериде жотой виовод хехеер болон.

Ceb. Zimbeejev.

Гыренде тариаа тушаалгилн болшевииг жоһор хытелберилхе

Хориин аймагай колхозууд ене зилдэ гырендөө 26645,21 центнер (ынгерегсе зилей ыртегее) тариаа тушааха байһан аад, райполнромзагай сентябрийн 27-ной медеегер зыбхен 1059 центнер тушаажа, планнаа милл 4 проц. дүүргее. Гадна, ырлхеней бусаалтйи негеш проц. оруулаагй.

Мын быхил колхозууд хадаа гыренде тушааха тариаанай ирегелде 1139 мори ба 34 автоташина жабулха жотой аад, мүнөө ядеде теденеге 25 процентийг гаргаад байна. Зисеелдее, Хориин MTS-ийн колхозууд 470 мори ба 14 автоташина жабулха плантай аад, милл 140 мори, 10 автоташина-нуудийг жабулна. Тереелен Ydin сомони, Кировей неремзете колхоз (тырылгесн Гасараанов) 20 мориор подвод ехидхезе, 359 центнер натуроплаата тушааха жотой аад, 15 мори хая гаргажа, милл 39 центнер тариаа тушаагаа. Анаагай сомони, «Сталинзям» колхоз (тырылгесн Чебегел) 30 мори гаргажа, 570 цент. тариаа тушааха аад, 22 мори жабулза оройддоо 10 центнер тушаахан байна.

Илгаяа, Хезенгилн MTS-ийн колхозуудта натуроплаатин тариаа тушаалга тон муугаар жабулгана гегел жудеде 3 колхоз ене хыделмериде ехиле ороһон байна.

D. Dorziijev.

ТЕМПЫНЬ ХУРДАДХАХА

Петропавловка. (Манай специалхоо). Зыб хахалга хадаа ерэхэ жэлэй ургасые дээшлүүдхэ хэргэтэ тон ехэ удхашанартай байһанһаа элгтэ байна. Гэбшье, Здын аймагай, Буденнын нэрэмжэтэ колхоз болбол энэ жэлдэ 554 гектар зыб хахалаха плантай аад, сентябрийн 25-да, арай гэжэ 26 процент дүүргээ.

Энэ шухала худалмэрийн нимэ болохогүйгөөр таһалдаа ороод байһанһаа гол шалтаган хадаа зыб хахалагада ябаха плугууддэ муугаар ремонтлон ба худалмэрийнгөө мориде тон муу, туранхай байлгаланһаан болоно.

Гадна, Учетайн МТС болбол энэ колхоздо зыб хахалаха до гөөртөй байгаа. Тээд, тракторнуудань үйлдбэрийнгөө нормые дүүргэнгүй, сар үргэлжэ абдэрдэ байна. Гэбшье, тус МТС-ийн дирекци хадаа энэ болохогүй хэрэгые усадхакын тухай ямаршье хэмжээ абанагүй.

ЦЫБ. ЖИМБЕЕВ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

СССР-эй Наркомфинай мэдээгээр, сентябрийн 8 харын торшо соо, олонхүгдэтэй бвлөөртэ 770960 мянган түхэриг гүрэнһөө туһаламжа үгтөөһөн байна.

Грузи, Азербайджан, Казахстан ба бусад республиканыуудта, намарай конкноууды хуралга үргэлжлөөр байна. Колхозууд болбол гүрэндэ 11270 центнер һайн шанартай тоһоной конкноууды, энэ жэлэй ургасанаа тушаанан байна.

Украинска радиокомитет хадаа ашаанай автомашин дээрэ тогтоогдохон радионе-

редвижкые Баруун Украинада эльгээбэ.

Сентябрийн 27-до украинска писательнууд ба поэтүүд Бажан, Тардов, Малышко, Шиян, Рыбак гэгшэд Киевһөө Баруун Украина ошобо.

Осетинскэ национальна театр, Северо-Осетинскэ АССР-эй Алагир гордот эмхидхэгдэ байна. Энэ хадаа республика соогоо хоёрдохи театр болоно. «Женитьба» гэжэ Гоголийн хозёолые харуулга бэлдхэгдэжэ байна.

Черниговскэ областдо, 600-һаа дээшэ өхнөрнүүд оборонно худалмэрийн активистануудай хуралсадаг, меди-

цинскэ сестрануудай 10 курс эмхидхэгдэбэ, энэ худалмэрийнөө таһарангуй хуралсана. Медицинскэ сес ранууды бэлдхэгтйн жэл хахалай курсууд Ивановска комбинатда нээгдэбэ. Энэ ажл худалмэрийнөө таһарангуй 90 худалмэришэн-өхнөрнүүд хуралсана.

Энэ жэлдэ Чувашин колхозуудта агуулые үдхэхэ 5 ферманүүд түрүүшынхөө эмхидхэгдэжэ байна. Тэдэндэ 40 хара үнөгэд абаашагдаха. Мүнөө ферманүүдтэй байгуулга ябажа байна.

Харилсантухалалсаха тухай soveedske-estoonsko paak- tiiji batalalga тушаа Estoonsko хөбөлдө

Таалин, октябрийн 1. (ТАСС) Эстоонско гэгээдүүд, тусгаар-
лал "Yysi Eesti" ба "Raxva-
leeki" гэгээдүүд болбол харил-
сантухалалсаха тухай soveedske
estoonsko паактиин удхити то-
доор комментировелне. Эстоон-
ско хөбөл хаддаа паактиийг не-
ген ханалаар хайсаана, ийн-
дөб гөхөдө, паактиийг баталага
болбол гасанхан 1922 онои
милне дооговорхоо үндөхөлне
биш, харин тєрєнийг улам хыг-
зылне. Тєрє ядєдє, гэгээд
хєлєнє, — Soveed Rossii хадда
далаин хысєтє дєрзава ушєє
болодыг баггаа нєн. Мынєє
єнє болбол далаин тєрєнє клясс-
на дєрзава болло, зыгєєр єнє
хаддаа уьелдєє хыредєггй
поортнуудтай байна. Шинє паак-
та, Эстоони болбол Эстоонийн
територи дєєр нємєлтє оо-
роон багдуулаа аргийг Soveed
Sojuuzda олгозо, тєрєнийг
дємзєлгєєр угтахан байна.

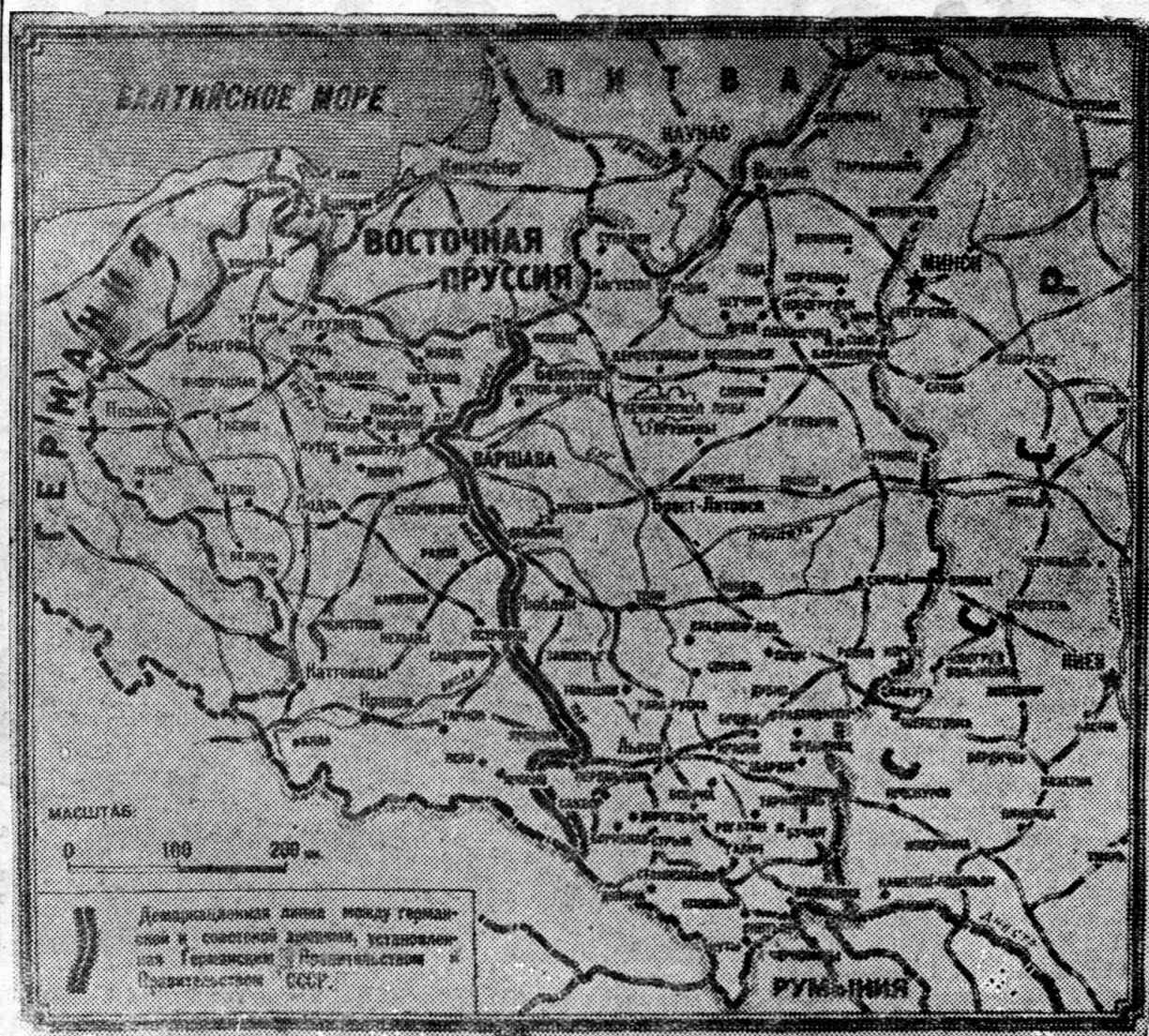
"Yysi Eesti" гэгээд болбол
батаралдahan паактиин онсо
илгаагй илгєє-сєгнєнє: "Харил-
сантухалалсаха тухай уялга
болбол хойр талаа абтанхал.
Зыгєєр, хєрбєє Эстоонидо јам-
ар-нєгєн гыренєл довтолхоо
хєдєє хаань, Soveed Sojuuz
хаддаа хододоо тулалха байна;
тин, хєрбєє Soveed Sojuuzda,
јамар-нєгєн гыренєл Эстоон-
идоор гы, ал Эстоонидо дьтє
шадар газараар довтолхоо болоо
хаань, бидєнє Soveed Sojuuz-
да тулалха байнабди. Soveed
Sojuuz хаддаа Эстоонидо, тон
јлхє уялга абхан байна, ийн-
дєб гөхөдө, єнє болбол Эстоон-
идо довтолгйин болоо хаа, бь-
хл ушарнуудта тулаламза узыл-
хє јохотој байна.

Паакт хаддаа харилсантухалалса-
ха јабалдйлји гурбан ушарнуу-
дар хараалха байна: 1) хєрбєє
довтолго гы, ал довтолгйин за-
налта хаддаа Эстоонидо гы, ал
Балтииска далай дєєр Soveed
Sojuuzda есєргыу баггаа хаа, 2)
хєрбєє довтолго гы, ал довтол-
гйин заналта хаддаа Лаатвиар
гараза, Эстоонийн гы, ал Sove-
вєд Sojuuzai хуурай замал хил-
єнєдєдє сгылгылдєнхєл баг-
гаа хаа, 3) хєрбєє довтолго
хаддаа Эстоонидо Soveed So-
juuzai баазануудта сгылгылгє-
дєхєн баггаа хаа. Хєрбєє дай-
сад болбол Лаатвиар гы, ал
Эстоонидоор гараза Финске за-
лихта довтолхоо болоо хаань,
фактилска харилсан тулаламза
узылгєдєхє байна. Тимє дєє-
рєхє Эстоони болбол єєлгєгє
хамгаалалсататажаа хамта
Soveed Sojuuzda тулаламза
узылхє байна".

Антирелигиозно пропаганды шангадхаха

Нютагууддаа ажалшадый депу-
тадууд Соведаудтє хунгалтануу-
дай удєр ойртожо байна. Эдє хун-
галтанууд хаддаа СССР-ий ба
РСФСР-ий Верховно Соведаудтє
хунгалтанууднаа олодахин сєлжє
байха. Хэдєн зуугаад ба мянгад
депутадуд хунгалдаха байна.
Антисовєтскє элементнүүд болбол
єєлєдєдєнхє кандидадудыє нюта-
гай Соведаудтє оруулхын тулада
гү, али коммунистнууд ба пар-
тийна бєшєнүүдєй блогой кан-
дидадудыє дискредитировалхын
тулада, тэмэсэлэй энє арєныє хє-
рєглэхыє хэдэхє гэгэж, мэдэхє
хэрэгтэй. Иймє нэдэлгєнүүд хад-
даа үнгэрхєн хунгалтануудай
үдєд эндє тэндє үзэгдєхєншє
байгаа.

Нютагай Соведаудтє тусгаар
удхашанарань јуб гэхэдє, соци-
алистическє гүрєнэй суута єхє ма-
шинин инструментнүүдєн бол-
гошго, тэдєнєр хаддаа арадай үргєн
массын дунда ородог, массатай сє-
хє, сар үргэлжин холбоотой байдаг
байна. Эдє инструментнүүдєй
хурса ба хатуу байха бүри, гүр-
єнэй машина бүхы дээрээ бүри
байнаар хүдэлмєрилхє байна.
Тимєнє, антисовєтскє элемент-
нүүд болбол энэньє моходохын,
хоролохын нэдэлгєнүүдєє алибол
хордог хэдєг. Зүтгєдєр тэдєнєр хаддаа
хортој юбуулгаа элїтєр юбуудад-
гуй, харин элїрүүлгєдэхєнє ај-
жа, далдаар, нюсаар юбуудад
байна. Энэонэй тулада тэдєнєр
болбол шажанинє, реакционно по-
повичныє ба ламанарыє хэрєглє-
нє.

1939 оной сентябрийн 22-то, Германска Правительство ба СССР-эй Правительство бол-
бол германска ба советскє армиуудай хоорондо демаркационно линии байгуулхан байна.
ЗУРАГ ДЭЭР: Демаркационно линии карта.

Aviaaciin Angliiska ministerstviin medeesel

Loondon, oktiabriin 1. Ret-
ter aagentstviin medeesehelne
јоһоор, англииска лїотчїгууд
хаддаа, Зїгїїдїїлїн лїнї дєрєхт
тон хайнаар бєхїзїлгєдєхєн
зoonїн фотографїїлїн сєрїїлї
асараза Францадaxї англииска
сєрєггїдєлї шїабта тушааба гєзє,
aviaaciin ministerstvo medyyli-
be. Aerofotojoomkanuud бол-
бол 600 фыт шaxуу ундєрхєє
хєгдєхєн байна. Лїотчїгууд
хаддаа елєб олон јанзїн мас-
кїроовканууд ба коммунїка-
цїоонно лїнїнүүдєй байхан га-
зарїїлї фотografїїролба. Zenїтїнє

артиллерїїлїн homondo гы, алї
гермаанска їстреїтїлїнүүдєй
добтолготої, негєшї samolood
даїралдаагї. Тухайхад, гер-
маанска артиллерїїстнууд хаддаа,
їлмє ундєртє нїїдєдєг samo-
looduud—гермаанска баї-
гаабдаа гєзє тоолохон баїгаа
ха. Ныгєє razveedovatelna
нїїдєлгїїлїн ујдєд, Зїгїїдїїлїн лї-
нї дєеггїр 21 мїлгєа фыт ундєртє
нїїдєзє јабahan samoloo-
дуудал нєгєлїншє zenїтїнє ар-
тиллерїєр буудуулхан байна.

(ТАСС).

Beerlinde fon-Rib- bentrop busaba

Beerlin, oktiabriin 1. Sen-
tiaabriin 29-de, гермаанска
гадаадаа хєрєггїдєлї министр
Ribbentrop хаддаа Москваахаа
Beerlinde, busaza јїрєбє гєзє
Trpancoceoon aagentstvo ме-
дєсєнє. Beerlinde јїрєхєнєї-
гєє һуїлєєр, Ribbentrop хад-
даа єєлгїгєє доклаад хєхїл
тула Gїтлєртє дарїї ошохон баї-
на. (ТАСС).

BEERLINDE CIAANO OŠOBO

Beerlin, sentiaabriin 30.
(ТАСС). Гермаанска Informa-
cїoонно бїyroогїої медєсєхє-
нєї јоһоор, гермаанска правї-
тєлствїїлїн урїаалаар, sentiaabriin
30-да, хaxад удєр багта, Beer-
linde Itалїјаанска гаддаа хє-
реггїдєлї министр Ciaano ošob-
о.

деревнидє—Хүдєє нїютагуудта,
шухалашалан юбуулха єһотой.

СВБ-эйн аймагай ба районно
Соведауд ба ајчєкханууд, бур-
хангїшүүд болбол хунгал-
тын урда тєхїи кампанїда актив-
наар оролсохооо гадна, мүн энє
кампанїн үдєд антирелигиозно
хүдэлмєрїнє толгойлохоо єһотой.

Агїтатор бүхєн хаддаа єєр-
нєє участогыє, хунгалшадый
єрїлгєє хайтар мэдэхє ба энэ-
тєє зохїлдуулан агїтационно
хүдэлмєрїнє юбуулха байна.
Зарим нїютагуудта, урда жєлнүүд
лї жєцєє дээрхєнє, агїтатор-
нууд болбол нүзєлгєдєг хунгал-
шадый дунда индивидуальна хү-
дэлмєрї юбуулха, группавой хє-
рєлдєнүүдєє үнгєргэхє, шажан-
ај асуудалнуудаар асуудал ба
харїуууудай вєчєрнүүдєє үнгєр-
гэхє єһотой. Шажанда шүтєдєг
хүнүүдєй олон байхан зарим
участогуудта, хайн бєлєхєлгї
пропагандистнууд—антирелигиоз-
нигуудыє табїха, зарим тусгаар
шухала болоһон ушарнуудта, ан-
тирелигиозно пропагандыє шан-
гаар юбуулхын тулада, бурхан-
гїй активистнуудай бригаданууд-
ыє эмхїдхэхє хэрэгтэй.

Үнгэрхєн хунгалтануудай үдєд,
зарим нїютагуудта, СВБ-эйн ајчє-
кнүүд эмхїдхєдхєн, тэдєнєр
хаддаа єхє хүдэлмєрї юбуулхан,
энэгєєр ажалшанай дундааа эр-
хї агїтаторнууд—антирелигиоз-
нигууд элїржє гарahan байгаа.
Иймє опыдыє мунєшыє хэрэглє-
хє хэрэгтэй. Массын дундааа
эрхїм активистнүүдєє элїрүүлєн
дєбжүүлхє, тэдєнэй туһаламжаар
ба тэдєндє түшмєлєн, єєлєдєнхє
хүдэлмєрїнє юбуулха шухала.

Хүдєє нїютагуудта, гансал тєндє
башє, бурхангїшүүдєй орга-
нїзациннууд ба агїтаторнууд бол-

Poolsko altiiji Rymiinske praviitelstvaar konfiskaacalga

Beerlin, sentiaabriin 30. Ry-
mїnske praviitelstvo хаддаа
poolsko тєрєлгєсдїїлї тєдхє-
гєдє гєргєдєхєн гєргєсєнүү-
дїї хушaxїлн тула, Bыхаєєстє
байхан poolsko altiiji конфїс-
кovaalba гєзє Bыдопєєстє
мєдєсєнє. Poolsko altанай
zarїman, хaxахан Aангїлда
єлсєггєдєхєн байна.

(ТАСС).

TYREECKE PRAVI- TELSTVIIN ME- DYILGE

Нїју-Іоорк, oktiabriin 1 (ТАСС).
Хєрбєє Aангїл ба Франца
хаддаа Soveed Sojuuzda есєр-
гїу даїнїлї јабуулаа хаань, ха-
рилсан тулалсататажаа тїрєєкє
ујаланууд болбол аннїлїрова-
лагдаха байна гєзє Aангїл ба
Францада тїрєєкє praviitelst-
vo медгїїлбє гєзє, Assoїєїтєд
preess aagentstvo мєдєсєнє.

бол энє хүдэлмєрїдє врачууд,
агрономууд ба бусад специалист-
нуудыє хабаадуулжа, лама-
поудай хорто, хуурмаг номло-
лыє элїрүүлєн бутасохихо ба при-
родын, одо муншєнэй үзэгдэлнүүд
тушаа научно-популярна темануу-
дєр лекцинүүдєє эмхїдхэхє єһо-
той.

Эдє хэмжээбүүлганууд болбол
хунгуулин кампанїн үдєд бур-
хангїшүүдєй организацинудай
јоуулха гол зорїлгонуудтай: мас-
сова-полїтїческє хєєрєлдєнүү-
дыє партийна организацинудай
хүтэлбєрї доро јоуулха. Комму-
нистнууд ба партийна бєшєнүүд
лї блогой кандидадудай түлєє
пропагандыє јоуулахааа гадна,
хунгуулин законїнє хазгајїруула-
ха гэгєн ба хунгуулин кампа-
нїнє хаатуулха гэгєн реак-
ционно элементнүүдєй нэдэлгєдє
эсєргүү тэмэсэлєє шадмаараар
табїха хэрэгтэй.

Агїтаторнуудай шадмгај хү-
дэлмєрїнүүднєє бүхы хэрэг дуа-
лдаха. Үнгэрхєн хунгалтанууд-
дай амжалтанууд єєрєє ерєггїй
гэгэж, мэдэхє хэрэгтэй. Больше-
вїстєкє үнєн угє хаддаа хунгал-
шад бүрїн мєдєрєлдє оруу-
лагданан байгаа. Манай агї-
таторнуудай большевїстєкє хүдэл-
мєрїн ашаар, коммунистнууд
ба партийна бєшєнүүдєй блогой
кандидадудай гайхамшаг амжал-
та туйлагданан байна.

Болхообайгаа хунгалтанууд хад-
даа СССР-эй арадуудай моральнє
полїтїческє нэгдэлнє, комму-
нистнууд ба партийна бєшєнүүд-
дєї сталинска блогой илагдаша-
гїй хүсєшадлыє үшєє дахин
харуулха байһань сохон.

СВБ-эйн областной Соведа
түрүвлэгшє Жабон.

Ybelzelgede beledxel muutal

Kabaanskiin aimagai kolxoo-
zuud болбол socialistis malazalai
ybelzelgede дulaан ба haruul,
јатаї байрануудїїлї beledxelge-
єє, respuyblikїн тїрүү kol-
xoozuudhaа xolo xozomdonxol
байна. Tarakanovska selso-
veedei, "Noovo pyyt" kol-
xooz, 700 толгїої ухєрєл ybel-
sexe дulaан байра beledxe-
єд, мунєє xыrtєр барїлгїн хы-
дєлмєрїнүүдїїлї ушєє exїлєєдї
ба барїлгїн шухала зылнүүдїїлї
beledxeєдї, xарин ханаа амар
нууна. Мун, sentiaabriin 25-
наа exїлєє, аймаг дотор зоо-
exїлїсєкє байрануудїїлї барїл-
гїн тїргєн мєєтєдєл хыдєл-
мєрїнүүд јабуулагданан байна.
Гєхєтєл хамта, kolxoozuud
хаддаа єнє хыдєлмєрїдє барїл-
гїн материалнуудїїлї тон ду-
тамагаар угєзє, тєрєнїлї гєдєр-
гє татахїїлї хєдєнєд. Kolxoo-

зуудай тїрүүлєгсєнєр хад-
даа "sag erte" гєзє, малай ybel-
gede beledxelgїїлї хыдєлмєрї
таһадлуулхїн ајуулда хыргєнє.
Гадна, аймаг соогоо 33
нє фєєрмєнүүдїїлї emxїdхєн
плаантай аад, мунєє оролдоо
фєєрмєнүүдїїлї emxїdхєн бє-
мун 408 тугалнуудїїлї худ-
дан абза малнуудаар хысєдєл
фєєрмєнүүдєє ykomplekтовал-
ха баїгаад, тєрєнєє оролдоо
дүүргєеггїл байна.

Ушар їмєхєє, аймагаї газар
тарїаалангаї таһаг ба бьхїл кол-
xoozuудай хытєлбєрїлгєсдєл хы-
дєл socialistis malazalїїлї хыг-
хїлн тїлєє kolxoozno маассїл
болсєвїгсєлєн emxїdхєн бє-
малнуудїїлї haruul, дulaан ба
јатаї ybelzelgeєр ханга-
ујалгатаї.

Gen. Sibiria

Малнуудаа дулаан байраар хангах

Петропавловка. (Манай спецкорр-
по). Задын аймагай, Будєн-
нын нэрэмжэтє колхоз хаддаа энє
жэлдє 100 толгїої үхєрхєї, 50
толгїої тугалнуудай байрыє стан-
дартна формоор ба мүн 2 конюш-
ня, хуригадай ба хонїдой байра-
нуудыє барїха плантай аад, мунєє
үдєд үхєрхєнгээ байрыє, барїжа
дүүргэхє болоо. Гэгэньшє, тугал-
нуудайн байрын ба буса барил-

гануудайн материалнууд үшє-
бэлєн башє байһан дээрхєнє ба
рилгын хүдэлмєрї хєхєр хааг-
жа байна.

Убэлэй хүйтєн болохоо сага-
газаа орожо эрээ. Тимєдє, кол-
хозой түрүүлэгшє нүх. Кузнец
хаддаа барилгїнгаа бригадыє д-
ры эмхїдхєжє барилгын хүд-
мєрїдє гаргахань шухала.

ЦЫБ. ЖНУ

ФИЗКУЛЬТУРА БА СПОР

НАМАРАИ СПАРТАКИАДЫН ИТО

Хоёр үдэрэй торшо соо—
сентябрийн 19-20 үдэрнүүдтє,
„Локомотив ПБЗ“-гэй стадион
дээр, намарай хвнгєн атлє-
тїческє спартакиада үнгєргє-
дэбє. Улан-Удє городов 200
шахуу физкультурнигууд ха-
баадлсаба.

Мунєє жэлэй намарай со-
рєвновани болбол урда жэл-
нүүдхїнхєн хайнаар, хонїр-
холтойгоор үнгєргєдэбє. Хвнг-
єн атлєдоор республикын
шєнхєнүүд рекорднууд байгуу-
лагдаба. Тодорхойлол „Ло-
комотив Востока“ спортб-
чєстєвн физкультурнича нхх.
Бєсєрєва болбол ядрєє 9
мєтр, 44 сантиметр шэдэжє
республикын шєнхє рекорд
байгуулаба. Физкультурнича
Бадмаєва („Мєдик“) хаддаа 400
мєтр талатай газарта, 1 ми-
нута 5,5 секунда соо гїгжє
мүн шєнхє рекорд байгуулаа.

Эршвүүдїї дунда, нхх. Мо-
лостов („Спартак“) хаддаа 100
мєтр газарта 12,3 секунда соо
гїгжє тїрүү хуури ээлбє.
Хоёрдохї хууриє нхх. Ан-
тонов („Спартак“) ээлбє. Тє-
рєнэй сагань—12,5 секунда,
1,5 километр гїгїлгєдє хайн
гїгїшєд—Ахмєдшин („Дина-
мо“) ба Овчинников („Мєдик“)
хоёр, хонїн хэндэшьє гар-
тангїй финиш дээр эрбє.
Эдє хоёрїої сагань 4 минута,
33,2 секунда.

Нхх. Антонов болбол 6,25
мєтр утыє харайжа хайн ре-

зултат харуулахан байн
Эхэнэрчвүүдїї дунда—Бадмає-
ва 4,45 метр харайба.

Шведскє єхє эстафетнүү-
гїгїлгєдє, спортбчєстєвн „В-
гїгїлгєдє, спортбчєстєвн „В-
„Мєдик“ эрхїм рєзултат хє-
руулаба. Сагань 3 минута
44,6 секунда. Хоёрдохї хуури
„Динамо“ ээлбє. Гурбадаа
хуурида спортбчєстєвн „Спар-
так“ гараба.

Сентябрийн 20-ной үдшєн
лєн спартакиадын итєг гар-
гаданан байгаа. Нэгдэхєн
хууриєн спортбчєстєвн „Дина-
мо“ ээлбє. Ордєноносцїн
спортбчєстєвн „Спартак“
хоёрдохї гараба. Гурбадаа
хуурида спортбчєстєвн „Мєди-
к“ гараба. Удаадахї хуури
нигуудыє „Локомотив Восто-
к“ ба „Локомотив ПБЗ“-гэй
команданууд ээлбє.

Хоёрдохї группин спортб-
чєстєвн соо, тїрүүшнє
гурбан хууринуудыє ээллэхє
команданууд гэхэдє: 1 хуури-
стєклозаводой команда, 2 хуури-
хуури—Комсєльхозтехникнє
мєї команда ба 3 хуури-
кооптехникмєї команда.
„Водник“ ба „Молния“ г.м.г.м.г.
спортбчєстєвнудай хвнгєн
бєрїлгєшєд хаддаа физкульту-
рын хэрэгтє тон харїусалгын
гїгїгєр хандадаг ба спартак
киадада хабаадлсаагїй бай-
на. Гадна, спортбчєстєвн
„Локомотив ПБЗ“-гэй команд-
болбол бултадаа наадагчнє
байна.

„Бурят-Монголой Правды“ нэрэмжэтэ эстафета

Сентябрийн 30-най үдєр, Улан-
Удє городов, „Бурят-Монголой
Правды“ нэрэмжэтэ эстафета
үнгєргєдэбє. Энє эстафетада, 17
команданууднаа 216 физкульту-
рнигууд хабаадлсаба. Тус эстафе-
тын дистанци—11 км. 400 метр
байгаа. Үдэрэй 12 час болтор,
„Динамо“ спортбчєстєвн стадион
дээр, Улан-Удын физкультурни-
гүүд сугларба. Тэндэһэ, духовой
музыкын дуун доро, колонноор
Рєволюциннєн площад дээр эрб-
бєд. Эндє, мїтїнг болоһон бай-
на.

Тэрєнэй хуулээр, нүхєр Бобы-
кин болбол физкультурнигуудыє
этaп—этaпaарань таһалан коман-
далба.

Бурят-Монгол республикын хал-
хєє холбооной управлєнї болбол
бухгалтернуудай долоо нара ха-
хадай курс нээһєн байгаа. Энє
курсадн 22 хүнүүд хуража,
сентябрийн 23-най үдєр, курсєа
дүүргєбэд.

Этапууд бүхєнхє физкульту-
рнигууд гїгїлгєдє, удаадахї этaп-
дуудтаа хүрєнєд. Үнї удаан бє-
лєнгїй финиш дээр эрбє эх-
лєб. Бултанһаа тїрүүн „Мєди-
к“ командын физкультурник финиш
дээрээ ерєһєн байна.

Үдэшлєн, энє эстафетын ит-
гаргаданан байна. Комиссїн
гаргадан рєзултатадн: нэг-
дэхї хуурида—„Мєдик“, хоёрдохї
хуурида—Пєдинстїтудай коман-
да, гурбадахїда—„Динамо“. „Мєди-
к“ спортбчєстєвн командада, түр-
хуури ээллєнхїн түлєє брєн-
зово кубок үгтбє.

Шэнэ кадрнууд

Бурят-Монгол республикын хал-
хєє холбооной управлєнї болбол
бухгалтернуудай долоо нара ха-
хадай курс нээһєн байгаа. Энє
курсадн 22 хүнүүд хуража,
сентябрийн 23-най үдєр, курсєа
дүүргєбэд.

Тэрєнхээ гадна, июнїн 1-хє
эхїлэжє, радїстнуудай курсда
хүнүүд хуража, сентябрийн 21-
дє дүүргэжє гарбад. Эдє кад-
рууд хаддаа аймагуудай почтнє
таһагуудта хүдэлмєрилхє юм.

ЗАБАРИИ

„В. М. Унєнэй“ үсэгэлдєрїї нємєртє 4-дэхї нїурай 4-дэхї
колондод дээрхээ 15-дахї мурьє
„хонїдуудаа антизоотехнїчес-
кєр харуулахдаг ба...“ гээд
саашань байһаарань уншахыє
гүнабди.

Редакци.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.